

POLACY ZNAJDUJĄCY SIĘ

W BELGJI.

Izraelici! Lubo w odezwach do rodaków naszych, które od czasu do czasu ogłaszamy, nie wyłączamy nikogo, poczytując każdego mieszkańca Polski, jakiego bądź języka lub wyznania, za brata, współrodaka, współobywatela, a przeto i was zarówno ze wszystkimi obywatelami; wszelako dziś obracamy się do was w szczególności, aby zwrócić baczną uwagę waszą na wspólny nam interes, na to co wam pożyteczne być może.

Już dawniej, w jednej do was odezwie, komitet narodowy s Paryża przypominał wam owe czasy, któreście w Polsce pomyślnie przepędzali. Kiedy w krajach zachodnich fanatyzm pospółstwa, łakomstwo bogaczy i królów okrutnie was prześladowały, mordowały, z rodzinami całymi wyrzynały, wtedy chroniliście się do Polski, w niej przytułek znaleźli. Wiedziecie że nigdzie wam lepiej nie było jak w tym kraju. Bolesław książę wielkopolski, roku 1294, obdarzył was przywilejami. Kazimierz wielki król całej Polski, upodobał był i zamieszkał Izraelitkę sławną Esterę, w pałacach dla niej zbudowanych uczcił ją honorami królowej, a córki z niej spłodzone, wychował w wierze izraelskiej. Król ten umocował nazawsze przywileje dla

4879/I,3

Izraelitów, które, za jego przykładem, wielki książę Litewski Witold, rozszerzył po całej ziemi Litewskiej i Ruskiej, które się s Polską w jedną rzeczpospolitą połączyły. Wtedy w Polsce, królowie zgodnie idąc z duchem obywatelskim narodu, cieszyli się braterstwem i równością w obywatelstwie : Izraelici zaś używali swobód obywatelskich ; wielu z nich posiadało ziemskie majątki, sprawowali niektóre urzęda ; a może być że od samych Izraelitów zależało, aby używali zupełnych praw obywatelskich : bo wtedy w obywatelstwie polskim nie zważano na różnicę religij , a równie niechrześcijaństwo jako i chrześcijaństwo obywatelami byli.

Przypomnień tych nie poczytujcie za wymówkę, ale uważcie że usposobienie narodowe było wam przychylne, a spodziewać się możecie, że takowe, zawsze w ludzie polskim znajdziecie. Wpływy cudzoziemskie, chciwość panów, sprzeczność królów z usposobieniem narodu, nadpsuły z czasem powodzenie Izraelitów, tak jak zrzuciły zgubę Polski. Wszelako póki Polska byt swój miała, nie doznali Izraelici nigdy takiego ucisku, jaki nastał po jej upadku, pod żelaznym berłem tych co ją rozewiertowali i pomiędzy siebie rozzerwali. Komitet narodowy w odezwie swój s Paryża, wyliczał te gwałty jakich od owego czasu do dnia dzisiejszego doznajecie. Porywają wam gwałtem młode piętnastoletnie dzieci w żołdacy i służbę morską; obarczają haniebnym podatkiem znany pod nazwiskiem *tagzetel*, który zniósł był rząd polski rewolucyjny ; odpychają was od browarów, powierzając trunki kabakom i monopolistom, wasz handel, przez różne spekulacje i podstępny wasz niechętnych handlarstwa zwolenników *Sochrim*, był ścieśniany, ulegał niegodziwym wexom, ohydny gwałtom niecnego Birnbauma, na którym gniewny za krzywdy wasze lud polski, w swoim czasie sprawiedliwość wymierzył ; wyciskają koszerne, co sprawuje, że biedni nie mogą co dnia posilać się mięsiwem, a bogatsi wasi muszą oprócz tego siódem groszy wyżej na funcie mięsa opłacać *Krypke*, a to dla tego jedynie, aby w kachal *Kahal*, zapaśną mieć kasę, dla okupienia się na przypadek takiego ukazu *Gzayre*, którego bezecnym skutkom tylko przez opłacenie zapobiedz można. Nie było nic podobnego w Polsce, dopóki w niej cary, cesarze i króle cudoziemskie, poszarpawszy ją, panować nie poczęły. Wynika to wszystko scudzoziemców, którzy gnębią równie Polskę jak i was. Widzicie tedy, że wyzwolenie jej z niewoli w której jęczy, będzie waszém wyzwoleniem; a kiedy Polska wyzwolić się usiłuje, czyż nie waszym jest interesem połączyć wasze usiłności, abyście się i sami z nią wyzwolili?

Izraelici! Wiecie dobrze że wasze księgi starego zakonu, są równie księgami zakonu dla chrześcijan. Mojżesz równie wasz jak i nasz prawodawca, naucza, aby kochać bliźniego jako siebie samego, *Wayuhawtu trayechu Kumochu*.

Uczni wasi mówią nam, że niektórzy rabbini obarczyli to wielkie

przykazanie komentarzem *Pszat*, twierdząc, że niema się stosować do chrześcijan *Goj* nazwanych. Ale ciż sami uczeni objaśniają nas, że to jest skrzywienie przykazania Mojżeszowego, bo gdyby Mojżesz nakazywał kochać samych tylko Izraelitów, toby się był wyraził *Uchochu* kochaj twego brata Izraelitę: a kiedy tego wyrażenia nie położył, uważa przeto w bliżnim *Rayechu* ogólnie każdego człowieka. Jakoż u chrześcijan to przykazanie Mojżeszowe tak, a nie inaczej jest rozumiane.

Wasza talmudyczna nauka, zgłębiając księgi starego zakonu, ma w was zaszczebiać, jak powiadają, niechęć i nienawiść ku chrześcijanom, i że dla tego chrześcijan *goj* nazywa. My temu nie wierzymy i tego przypuszczać nie chcemy. Uczeni wasi, biegli w nauce języka hebrajskiego upewniają nas, że nazwisko *Goj*, które nie Izraelitom dajecie, bynajmniej nie znaczy chrześcijanina, ale poganina *Hayde* albo lud, naród *Volk*, jakóż prorok Izaiasz w piśmie, was samych *Goj* nazywa. Nie możemy tedy przypuścić, abyście chcieli Polaków za nieprzyjaciół waszych, lub za cudzoziemców poczytywać, kiedy Polacy nie liczą was za cudzoziemców, ale za współmieszkańców. Szanujemy wasze nadzieje, które wam przyjsie Messjasza obiecują: dla tego pospolicie poczytywani bywacie za tułaczów *In gules*, ale sądzimy że to nazwisko wam nieprzystало. Zamieszkawszy i rozplodziwszy się od wielu wieków na ziemi Polskiej, wyście jęj krajowcami do poty, dopóki Messjasza nie ujrzyście.

A my widząc że Izraelici w Belgji i we Francji od wieków zamieszkali, uważają się za Belgów i Francuzów, bez żadnej różnicy s chrześcijanami tych krajów praw obywatelstwa używają: sądzimy, że podobnież być powinno i u nas w Polsce, że zatym, wy, wspólnie z ludem Polskim pracując nad wyzwoleniem Polski z pod jarzma cudzoziemskiego, pracować będziecie nad tém, aby podobnież obywatelstwo pozyskać: zachowując wiernie swój zakon i swoją naukę.

Żalście się nieraz Izraelici, że was nienawidzą, że bywacie poniżani, okryci szyderstwem, że was *żydami*, na zniewagę nazywają. Żeby te krzywdy wasze ustały, nie ma innego sposobu tylko przez otrzymanie przez was obywatelstwa i wnarodowienie się w lud Polski! wtedy, nazwanie wasze *żyda* pochodzące z nazwania najdostojniejszego pokolenia waszego *Judy*, nie będzie dla was zniewagą; wtedy, z obywatelstwa *Polacy*, z wyznania *Izraelici*, będziecie się mogli zarówno bez przeszkody, oddać pracy i wypoczynkowi, handlowi, przemysłowi i nauce. Rozumiemy że się zgodzicie z nami, że to nie kiedy indziej nastąpi, tylko wtedy, gdy lud Polski do całości praw swoich przyjdzie, czyli wtedy, gdy wskrzeszona Polska, demokratycznie urządzoną będzie, gdy każdy jęj mieszkaniec, chrześcijanin czy niechrześcijanin, zarówno wszystkich wyznań i sekt,

zarówno cywilnie i politycznie praw obywatelstwa używać będzie bez dania pierwszeństwa jakim familjom lub klassom. Uspasabiajcie tedy umysły wasze do téj, bodaj niedalekiej przyszłości, a z zobopólnémi z nami i całego ludu ziemi polskich usiłowaniami, łącząc wasze nie w innym celu pracujcie, tylko w celu odbudowania Polski gminowładnej ; bo inna będzie dla was fałszywa.

Nie wskazujemy wam żadnych do tego środków , których macie niesłychanie wiele , bo sami je lepiej obmyślicie, dla własnego pożytku i dla pożytku narodu którego się częstką uznajecie ; a lud waszego zakonu jest liczny , częstkę niemałą stanowi i wielkie rzeczy przygotować i wielkich rzeczy dokazać jest zdolny. Rozważcie słowa i wezwania nasze , a przyjmijcie braterskie pozdrowienia.

Królikowski Józef. — Daszkiewicz Kazimierz. — Mikułowski Maurycy. — Bystrzanowski Franciszek. — Cyryna Ignacy. — Jastrzębski Felix. — Zatkalik Ignacy. — Kalussowski Henryk. — Przepakowski Wacław. — Szymański Kazimierz. — Werner Jan. — Kleczyński Józef. — Michałowski Aloizy. — Puchalski Józef. — Roślakowski. — Woronicz Konstanty. — Idzikowski Tadeusz. — Wojnicki Franciszek. — Żaba Józef. — Dworzecki Jan. — Młodecki Nepomucen. — Małczewski Wilhelm. — Roczynski Stanisław. — Lelwel Joachim. — Rychlicki Antoni. — Godebski Józef. — Tyszkawiktor. — Terlecki Tadeusz. — Gruzewski Florjan. — Kopczyński Piotr. — Lubliner Ozeasz.

Bruxella, dnia 29 listopada, 1837.

